

Alnus incana

Witte els, grijze els, grauwe els

Alnus incana (witte, grijze of grauwe els) is een loofboom uit de berkenfamilie, die van nature voorkomt op vochtige groeiplaatsen in Noord-, Midden- en Oost-Europa en delen van Azië - vooral in koelere klimaten en berggebieden zoals de Alpen, Karpaten en Kaukasus. Zelfs in Noord-Amerika komen andere ondersoorten voor. De witte els blijft kleiner dan *Alnus glutinosa* en bereikt bij volwassenheid een hoogte van twaalf tot achttien meter, maar afhankelijk van de standplaats blijft hij soms ook kleiner en meerstammig. De kroon is meestal compact tot halfopen, vaak onregelmatig eirond en niet zo massief als die van de zwarte els.

Het blad is matgroen met een vaak grijsgroene, viltige onderzijde, ovaal en met een sterk gezaagde bladrand. In het vroege voorjaar verschijnen, nog vóór de uitloop van het blad, de typische elzenkatjes: de mannelijke hangen, de vrouwelijke zijn opstaand en compacter en ontwikkelen zich later tot harde, houtige vruchtbolletjes of elzenproppen, die tot lang in de winter aan de takken blijven. De schors is en blijft relatief grijs en glad. Twijgen en knoppen hebben vaak een grijzige, behaarde uitstraling, wat de naam *incana* verklaart.

Alnus incana is een pioniersoort die gedijt op vochtige tot matig vochtige bodems, maar niet strikt afhankelijk is van permanent natte grond: hij groeit ook op armere, goed doorlatende en zure bodems. Door zijn vermogen om samen te werken met stikstofbindende bacteriën in de wortels draagt hij bij aan bodemverbetering en verhoogde bodemvruchtbaarheid, wat ecologisch waardevol is in natuurherstelprojecten of nieuwe parken. De soort wordt soms toegepast in bosranden, parkbeplantingen, natuurvriendelijke tuinen en oeverzones, vooral op plaatsen waar een relatief slanke, snelle groeier gewenst is die schaduw creëert voor andere soorten. De witte els houdt van volle zon tot lichte schaduw en is zeer goed bestand tegen kou en wisselende weersomstandigheden, maar verdraagt langdurige droogte minder goed dan sommige andere elzen.

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, beveerde bomen, meerstammige bomen, schaduwbomen, bosplantsoen

TOEPASSING

Locatie: park, groenstrook, grote tuin, begraafplaats, verkeer, industrie, landschap, ecologische zone, windsingel, wadi | **Verharding:** geen | **Beplantingsconcepten:** landschappelijke beplanting, stedelijke beplanting

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: eirond | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 12 - 18 m | **Breedte:** 6 - 10 m | **Winterhardheidszone:** 2A - 8B

STANDPLAATS

Wind: verdraagt wind | **Grondsoort:** löss, zavel, veen, zware klei, lichte klei, zand, lemige grond, alle grondsoorten | **Voedselrijkdom:** matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** droog, vochtig | **Lichtbehoefte:** zon, halfschaduw | **pH-waarde:** zuur, neutraal, basisch | **Biodiversiteit:** vogels | **Extreme condities:** verdraagt strooizout, verdraagt droogte, verdraagt luchtverontreiniging, verdraagt kortstondige overstroming

PLANTKENMERKEN

Bloem: katjes, opvallend | **Bloemkleur:** geel | **Bloeitijd:** februari - maart | **Bladkleur:** matgroen, onderzijde grijsgroen | **Blad:** bladverliezend, eirond, breed, onderzijde behaard, dubbel gezaagd, Stikstof bindend | **Herfstkleur:** bruin | **Vrucht:** opvallend, kegel | **Vruchtkleur:** grijsbruin | **Bastkleur:** grijs | **Bast:** glad | **Twijgenkleur:** grijsbruin | **Twijgen:** donzig behaard, kaal, met lenticellen | **Wortelstelsel:** diepgaand, oppervlakkig, uitgebreid, hartwortel, worteluitlopers

